

Auteur

Uittreksel uit het boek 'Algemene voorwaarden'

www.larcier.be

Onderwerp

Tegenstelbaarheid van algemene voorwaarden

Uitgave

Larcier 2012

Copyright and disclaimer

De inhoud van dit document kan onderworpen zijn aan rechten van intellectuele eigendom van bepaalde betrokkenen. Er wordt u geen recht verleend op deze rechten. M&D Seminars geeft u via dit document informatie, maar verstrekt geen advies. M&D Seminars garandeert niet dat de informatie in dit document foutloos is. U gebruikt de inhoud van dit document op eigen risico. M&D Seminars, noch een van haar directieleden, aandeelhouders of bedienden zijn aansprakelijk voor bijzondere, indirecte, toekomstige, afgeleide of bestaande schade, noch voor enig ander nadeel van welke aard ook bij het gebruik van dit document en van de inhoud van dit document.

© M&D Seminars – 2012

II. TEGENSTELBAARHEID VAN ALGEMENE VOORWAARDEN

35. Opdat de algemene voorwaarden van een partij tegenstelbaar zouden zijn aan een wederpartij, dient er tussen beide partijen wilsovereenstemming te bestaan over het feit dat hun commerciële relatie aan deze algemene voorwaarden wordt onderworpen. Een dergelijke wilsovereenstemming ligt volgens de heersende opvatting voor indien de algemene voorwaarden door de wederpartij gekend en aanvaard zijn. Enkel indien algemene voorwaarden correct worden overgemaakt aan, en aanvaard worden door, de wederpartij kan een partij zich daarop beroepen. Is dit niet het geval, dan maken de algemene voorwaarden geen deel uit van de contractuele relatie. Het is in de praktijk vaak zo dat bij een betwisting tussen een onderneming en haar klant in eerste instantie de niet-tegenstelbaarheid van de algemene voorwaarden van de onderneming (wegens het foutief ter kennis brengen aan of het ontbreken van een effectieve aanvaarding door de klant) wordt opgeworpen.

De tegenstelbaarheid van de algemene voorwaarden is tevens van belang voor de problematiek van de “battle of the forms”. Indien beide partijen over algemene voorwaarden beschikken en de algemene voorwaarden van één van de partijen niet tegenstelbaar zijn aan de andere partij, is er immers geen sprake van een conflict tussen algemene voorwaarden (zie, randnrs. x)

36. Hieronder wordt nader ingegaan op de verschillende voorwaarden die dienen te zijn vervuld opdat algemene voorwaarden van een partij tegenstelbaar zijn aan de wederpartij. Een onderscheid dient te worden gemaakt tussen drie regimes. Het algemene regime (sectie A) geldt wanneer geen van beide bijzondere regimes (secties B en C) toepassing vindt.

A. *Algemene regel*

1. Kennisname van algemene voorwaarden

37. Zoals gezegd, is het voor de toepassing van algemene voorwaarden in een commerciële relatie noodzakelijk dat de wederpartij enerzijds kennis heeft kunnen nemen van de algemene voorwaarden en anderzijds deze algemene voorwaarden heeft aanvaard (zie, randnrs. x). Wat de kennisname betreft, is vereist is dat de wederpartij redelijkerwijze de mogelijkheid moet hebben gehad om kennis te nemen van de algemene voorwaarden. Deze kennisname dient *in concreto* te worden beoordeeld, waarbij in de rechtspraak rekening wordt gehouden met de volgende elementen:

- beschikbaarheid van de algemene voorwaarden;
- zichtbaarheid en leesbaarheid van de algemene voorwaarden; en
- begrijpelijkheid van de algemene voorwaarden.

Kennisname- en aanvaardingsclausules

Algemene voorwaarden bevatten vaak bedingen die de bewijslast van de partij die algemene voorwaarden aan de wederpartij wenst op te leggen, beoogt te vergemakkelijken. De waarde van dergelijke bedingen mag echter niet worden overschat.

Een “kennisname- en aanvaardingsbeding” is een beding dat stelt dat de wederpartij (die de algemene voorwaarden niet heeft opgesteld) uitdrukkelijk verklaart kennis te hebben genomen van de algemene voorwaarden en de inhoud ervan (integraal en zonder voorbehoud) te aanvaarden.

Rekening houdend met de wilsleer, is de juridische waarde van een kennisname- en aanvaardingsbeding dat in de algemene voorwaarden zelf is opgenomen gering. De feitelijke kennisname en aanvaarding door de wederpartij kan immers niet zonder meer uit een kennisname- en aanvaardingsbeding worden afgeleid. Is die feitelijke kennisname en aanvaarding er wel, dan is het beding zonder voorwerp¹⁵.

De opname van een kennisname- en aanvaardingsbeding in een ander contractdocument dan de algemene voorwaarden zelf, kan wel nuttig (en zelfs aan te raden) zijn. In de rechtspraak wordt immers aanvaard dat de algemene voorwaarden, door de expliciete ondertekening van een dergelijk kennisname- en aanvaardingsbeding, deel uitmaken van de contractuele relatie¹⁶.

Een alternatieve mogelijkheid is om in het aanbod reeds uitdrukkelijk te vermelden dat het aanbod onderworpen is aan de algemene verkoops- of aankoopvoorwaarden die als bijlage bij het aanbod worden gevoegd.

B2C

Kennisname- en aanvaardingsclausules ten aanzien van de consument

Krachtens artikel 74, 26° WMPC is onrechtmatig ieder beding dat op onweerlegbare wijze de instemming van de consument vaststelt met bedingen waarvan hij niet daadwerkelijk kennis heeft kunnen nemen vóór het sluiten van de overeenkomst. Het toepassingsgebied van deze bepaling is eerder beperkt aangezien zij (i) enkel aanvaardingsclausules viseert; en (ii) dan enkel nog indien die clausules op *onweerlegbare* wijze de instemming van de consument vastleggen. Kennisname- en aanvaardingsbedingen die slechts op weerlegbare wijze de instemming van de consument vastleggen kunnen eventueel wel via de algemene toetsingsnorm vervat in artikel 73 WMPC (zie, randnr. x) worden bestreden.¹⁷

¹⁵ Zie in dezelfde zin: G. BALLON en I. SAMOY, *De factuur en verwante documenten*, Brugge, Vanden Broele, 2008, 85-86.

¹⁶ Rb. Brussel 2 december 2008, RW 2010-2011, afl. 9, 377; L. CORNELIS en I. CLAEYS, “De tegenstelbaarheid van algemene bankvoorwaarden en hun eenzijdige wijziging” in M. TISON en J-P BUYLE, *Algemene bankvoorwaarden/les conditions générales bancaires*, Brussel, Bruylant, 2005, 86-87 (randnr. 13) en de verwijzingen aldaar. Enkel indien uit de concrete omstandigheden blijkt dat de ondertekenaar van een kennisname- en aanvaardingsbeding niet over een redelijke mogelijkheid beschikte om kennis te nemen van de algemene voorwaarden, zijn de algemene voorwaarden (ondanks de ondertekening van het beding) niet bindend (K. VANDERSCHOT, “Instemming met algemene voorwaarden: kennisname- en aanvaardingsclausules” in S. STIJNS en K. VANDERSCHOT, *Contractuele clausules rond de niet-uitvoering en beëindiging van contracten*, Antwerpen, Intersentia, 2006, 37-39).

¹⁷ Vred. Grâce-Hollogne 5 juni 2007, JLMB 2008, afl. 3, 112 (waarin aanvaardingsbeding nietig werd verklaard); Rb. Brussel 2 december 2008, RW 2010-11, afl. 9, 377 (waarin aanvaardingsbeding werd aanvaard).

Modelclausule (B2B/B2C) (op bv. bestelbon):

“Behoudens andersluidende schriftelijke overeenkomst wordt de rechtsverhouding tussen partijen geregeld door de op de achterzijde afgedrukte algemene voorwaarden waarvan de klant verklaart kennis te hebben genomen en deze integraal te aanvaarden.”

a. Beschikbaarheid

38. Voor de toepassing van algemene voorwaarden is het belangrijk dat de algemene voorwaarden effectief aan de wederpartij ter beschikking werden gesteld. Er zijn vele mogelijkheden denkbaar om algemene voorwaarden aan de wederpartij ter beschikking te stellen. De vigerende rechtspraak hanteert met betrekking tot de wijze van terbeschikkingstelling van de voorwaarden echter nog steeds een eerder restrictief standpunt. De hieronder vermelde terbeschikkingstellingswijzen werden door de rechtspraak als een onvoldoende kennisgeving van de algemene voorwaarden beschouwd:

- verwijzing naar de website waarop de algemene voorwaarden zijn opgenomen¹⁸;
- vermelding dat de algemene voorwaarden verkrijgbaar zijn op aanvraag of op de griffie¹⁹;
- verwijzing naar de publicatie van de algemene voorwaarden in het *Belgisch Staatsblad*²⁰.

In tegenstelling tot wat geldt in Nederland, is het in België voor de tegenstelbaarheid alleszins onvoldoende dat de algemene voorwaarden bij de Kamer van Koophandel of griffie van een rechtbank worden gedeponeerd. In Nederland is een dergelijk depot onder bepaalde voorwaarden wel voldoende om de algemene voorwaarden ter kennis van de tegenpartij te brengen.

39. Volgens de heersende opvattingen is een enkele verwijzing naar de algemene voorwaarden zonder dat deze in extenso werden weergegeven of overgemaakt, onvoldoende om deze aan de wederpartij tegenstelbaar te maken²¹. Om problemen inzake tegenstelbaarheid te vermijden, dienen algemene voorwaarden integraal en effectief aan de wederpartij te worden overgemaakt en dient men er vanuit bewijsrechtelijk oogpunt bovendien voor te zorgen dat dit kan worden aangetoond. Indien algemene voorwaarden bijvoorbeeld per post worden overgemaakt, is het aangewezen om een bewijsstuk te creëren op basis waarvan kan worden aangetoond dat de algemene voorwaarden effectief aan de wederpartij werden verstuurd (bv. door dit duidelijk op te nemen in de begeleidende aangehekende brief bij de algemene voorwaarden en daarvan een kopie te bewaren).

¹⁸ Rb. Luik 1 oktober 2008, *DAOR* 2009, afl. 91, 320; Kh. Tongeren 5 oktober 2004, *DAOR* 2007, nr. 81, 154; Kh. Tongeren 20 april 2007, *DAOR* 2009, afl. 89, 43.

¹⁹ Brussel 30 april 2009, *JLMB* 2010, afl. 20, 923; Kh. Brussel 22 april 2008, *RW* 2009-2010, afl. 16, 680; Kh. Brussel 26 oktober 2007, *RW* 2009-10, afl. 17, 721; Kh. Hasselt 7 juni 2006, *TBH* 2007/3, 295; Vred. Elsene 10 maart 2005, *TBBR* 2005, afl. 5, 487; Antwerpen 22 november 2004, *RW* 2007-08, afl. 26, 1079; Antwerpen 11 oktober 2004, *RHA* 2006, afl. 1, 47.

²⁰ Kh. Brussel 22 april 2008, *RW* 2009-2010, afl. 16, 680.

²¹ Zie bv. Gent 17 december 2002, *P&B* 2003, 227; Kh. Hasselt 9 juli 1998, *TBH* 1998, 774; Brussel 12 september 1997, *JLMB* 1999, 362; Antwerpen 30 juni 1992, *Eur. Vervoerr.* 1994, 450; Antwerpen 30 juli 1982, *RHA* 1981-82, 250. Contra: Antwerpen 7 september 1998, *AJT* 1999-2000, 395.

Indien algemene voorwaarden per fax worden overgemaakt, kan het nuttig zijn om bijvoorbeeld een ontvangstbevestiging van de verstuurde fax (met kopie van de eerste doorgestuurde pagina) te bewaren. Bij een verzending per e-mail kan in de e-mail best uitdrukkelijk naar de algemene voorwaarden (in bijlage) worden verwezen en wordt *idealiter* zelfs een “delivery receipt”/“read receipt” gevraagd.

Indien de algemene voorwaarden integraal aan de wederpartij werden overgemaakt, kan laatstgenoemde niet langer voorhouden dat zij de algemene voorwaarden niet heeft gelezen.

40. Enkel bij langdurige handelsrelaties of indien dit gebruikelijk is in een bepaalde sector, is volgens sommige (maar lang niet alle) rechtspraak een enkele verwijzing naar de algemene voorwaarden voldoende²². In voorkomend geval is het echter aangewezen om de algemene voorwaarden in de loop van de handelsrelatie minstens éénmaal effectief aan de wederpartij over te maken.

B2C

Bijzondere informatieplicht

Ten aanzien van consumenten geldt een bijzondere mededelingsplicht omtrent clausules die van het gemeen recht afwijken²³. Artikel 4 WMPC bepaalt immers dat, ten laatste op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst, de onderneming te goeder trouw aan de consument de behoorlijke en nuttige informatie moet geven betreffende de belangrijkste kenmerken van het product *en betreffende de verkoopvoorwaarden*, rekening houdend met de door de consument uitgedrukte behoefte aan informatie en rekening houdend met het door de consument meegedeelde of redelijkerwijze voorzienbare gebruik²⁴.

De verplichting in hoofde van de onderneming om informatie te verstrekken over de verkoopvoorwaarden impliceert dat de onderneming de consument moet voorlichten over zijn rechten en verplichtingen, zoals die voortvloeien uit het contract²⁵. Indien de relevante clausules op de achterzijde van de overeenkomst zijn aangebracht, dient hiernaar alleszins op de voorzijde van het document te worden verwezen. De verkoper mag bij de uitvoering van zijn informatieverplichting uitgaan van de doorsnee consument met een gemiddeld onderscheidingsvermogen. Zaken die deze consument weet of behoort te weten, moeten niet worden meegedeeld²⁶.

²² Antwerpen 15 april 2002, *RHA* 2004, afl. 2, 143; Kh. Antwerpen 3 maart 1978, *BRH* 1979, 468. Contra: Gent 17 december 2002, *P&B* 2003, 227; Kh. Mechelen, 18 januari 2002, *RW* 2002-03, 1351; Antwerpen 30 juni 1992, *Eur. Vervoerr.* 1994, 450; Antwerpen 6 juni 1979, *De Verz.* 1979, 485; Antwerpen, 3 mei 1978, *RHA* 1979-80, 58.

²³ *Parl. St.* Senaat 1990-91, nr. 1200/2, p.33; Brussel 3 mei 2002, *DCCR* 2003, 56.

²⁴ Zie hieromtrent uitvoerig: P. CAMBIE, *Onrechtmatige bedingen*, Gent, Larcier, 2009, 93-123; R. STEENNOT en S. DEJONGHE, *Handboek consumentenbescherming en handelspraktijken*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 116-122. Tussen handelaars kan het nalaten van een partij om de wederpartij te informeren over bepaalde (derogerende) voorwaarden in bepaalde omstandigheden een inbreuk uitmaken op de gemeenrechtelijke algemene zorgvuldigheidsnorm vervat in de artikelen 1382-1383 BW.

²⁵ Brussel 3 mei 2002, *DCCR* 2003, 56, met noot E. TERRYIN.

²⁶ Brussel 13 mei 1992, *RAGR* 1993, 12185.

In dit verband kan het zelfs nuttig zijn om een dubbele handtekening van de consument te voorzien: enerzijds een handtekening onderaan de overeenkomst en anderszijds een handtekening bij een specifieke clausule (eventueel onderaan de algemene voorwaarden) die bepaalt dat de consument erkent kennis te hebben genomen van de algemene voorwaarden en/of van bepaalde specifieke clausules van de algemene voorwaarden.

Enkele vuistregels inzake beschikbaarheid:

- Maak algemene voorwaarden steeds *in extenso* aan de wederpartij over. Een loutere verwijzing naar algemene voorwaarden volstaat niet.
- Maak algemene voorwaarden reeds samen met het aanbod aan de wederpartij over (bijvoorbeeld via een vermelding op de bestelbon).
- Zorg steeds voor een bewijsstuk waaruit blijkt dat de algemene voorwaarden effectief werden overgemaakt. Het ultieme bewijs is de ondertekening van een ontvangstbevestiging, de ondertekening van een kennisname- en aanvaardingsbeding of (beter nog) een schriftelijke ondertekening van de algemene voorwaarden zelf door de tegenpartij.

b. Zichtbaarheid en leesbaarheid

41. Algemene voorwaarden dienen eenvoudig zichtbaar en duidelijk leesbaar te zijn. In de rechtspraak worden op deze gronden regelmatig algemene voorwaarden terzijde geschoven. Bij de redactie van algemene voorwaarden is het dan ook belangrijk om kritisch te zijn voor de lay-out van algemene voorwaarden. Indien men algemene voorwaarden op slinkse wijze toepasselijk tracht te maken door deze in kleine letters of in een vage kleur te laten drukken, loopt men het risico dat de algemene voorwaarden later (in het kader van een geschil) niet-tegenstelbaar worden verklaard.

42. De volgende elementen werden door de rechtspraak onder meer in overweging genomen om de zichtbaarheid en leesbaarheid van algemene voorwaarden te beoordelen:

- te klein lettertype²⁷;
- onleesbare schrijfwijze²⁸;
- te vage kleur²⁹;
- invoegen van specifieke voorwaarden op ongewone plaatsen (bv. opname van een exonatiebeding bij een opsomming van technische specificaties³⁰; vermenging van een opzeg- en strafbeting onder één rubriek³¹; algemene voorwaarden op een leveringsbon³²);
- invoegen van voorwaarden die elkaar onderling tegenspreken³³.

²⁷ Vred. Charleroi 13 mei 2009, *JT* 2009, afl. 6363, 557; Kh. Hasselt 2 oktober 2007, *RW* 2008-09, afl. 13, 548; Vred. Antwerpen 4 oktober 2007, *RW* 2009-10, afl. 7, 293; Kh. Brussel 15 december 2006, *JDSC* 2008, 128; Voorz. Kh. Brugge 23 februari 2006, *TVR* 2006, afl. 6, 204.

²⁸ Vred. Grèce-Hollongne 21 december 2007, *JLMB* 2009, afl. 34, 1620.

²⁹ Gent 22 mei 1996, *TWVR* 1997, 19.

³⁰ Kh. Brussel 15 december 2006, *JDSC* 2008, 128.

³¹ Gent 8 oktober 2003, *RAGB* 2004, 437.

³² Antwerpen 20 september 2004, *RW* 2007-2008, afl. 13, 539.

³³ Kh. Ieper 20 februari 2007, *TBH* 2007, 883; Vred. Marche-en-Famenne 6 maart 2001, *JLMB* 2001, 1183.

43. Uit de vigerende rechtspraak kunnen geen algemene richtlijnen worden afgeleid wat betreft de minimale grootte van het te hanteren lettertype. Men zal steeds *in concreto* dienen na te gaan of de algemene voorwaarden voor de tegenpartij voldoende leesbaar zijn. Deze toets zal in eerste instantie door de onderneming die de algemene voorwaarden opstelt zelf met een kritische bril moeten worden uitgevoerd.

44. Indien algemene voorwaarden op de achterzijde van een ander document zijn opgenomen (bv. offerte, bestelbon, aanbod, brief, bijzondere voorwaarden, enz.), is het aangewezen om op de voorzijde van dit document duidelijk naar de algemene voorwaarden op de achterzijde te verwijzen (eventueel gebruik makende van een kennisname- en aanvaardingsbeding)³⁴.

Enkele vuistregels inzake leesbaarheid en zichtbaarheid:

- Zorg ervoor dat de algemene voorwaarden in een duidelijk leesbaar en voldoende groot lettertype worden afgedrukt.
- Indien algemene voorwaarden op de achterzijde van een ander document zijn opgenomen, zorg dan voor een uitdrukkelijke verwijzing naar de algemene voorwaarden op de voorzijde van dat document. Hetzelfde geldt indien algemene voorwaarden afzonderlijk bij een brief worden toegevoegd.
- Zorg dat algemene voorwaarden logisch zijn opgebouwd en verberg geen specifieke bepalingen (bv. een aansprakelijkheidsbeperking) in clausules met een ander voorwerp (bv. een gebruiksaanwijzing).

c. Begrijpelijkheid

(i) Taal

45. Daar het gebruik van algemene voorwaarden niet wettelijk verplicht is, is de taalwetgeving in principe niet van toepassing op algemene voorwaarden. Het gebruik van en de keuze voor een bepaalde taal bij de redactie van algemene voorwaarden is in principe dan ook vrij.

46. Wel wordt vereist dat algemene voorwaarden zijn opgesteld in een taal die de bestemming begrijpt³⁵. Geval per geval dient te worden nagegaan of de wederpartij de taal van de algemene voorwaarden beheerst. Daarbij kan rekening worden gehouden met verschillende elementen (bv. de taal van de vooraf-

³⁴ Bij gebrek aan een dergelijke verwijzing loopt men het risico dat de algemene voorwaarden niet-tegenstelbaar zijn (zie bv. Rb. Gent 4 oktober 2007, *T.Vred.* 2010, afl. 9-10, 434 en 436; Vred. Kortrijk, 9 november 1999, *RW* 2000-01, 54; Kh. Brussel 31 oktober 1990, *T.BH* 1991, 563, noot; Kh. Brussel, 19 oktober 1961, *RW* 1961-62, 809). Zie ook: *Parl. St. Senaat* 1990-91, nr. 1200/2, 33; A. GELDHOF, “Toetredingscontracten en algemene contractvoorwaarden” in X, *Bijzondere overeenkomsten: commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Antwerpen, Kluwer, losbl., 5 en de verwijzingen aldaar; Volgens bepaalde rechtspraak is een dergelijke verwijzing in het *corpus* van het aanbod evenwel niet strikt noodzakelijk: zie bv. Kh. Tongeren 11 januari 2008, *RAGB* 2008, afl. 15, 947.

³⁵ Kh. Hasselt 8 mei 2007, *RW* 2007-08, afl. 25, 1047.

gaande communicatie met de tegenpartij of bepaalde handelsgebruiken). Zo heeft de rechtspraak bijvoorbeeld reeds als volgt geoordeeld:

- algemene voorwaarden in het Frans en Nederlands ten aanzien van een Duitstalige klant werden aanvaard gelet op het feit dat de beschrijving van het gekochte goed tevens in het Frans en Nederlands was opgesteld³⁶;
- algemene voorwaarden in het Nederlands, terwijl de onderhandelingen en correspondentie in het Frans en Duits gebeurden, werden niet aanvaard³⁷;
- algemene voorwaarden in het Nederlands ten aanzien van een Fransman werden aanvaard gelet op het feit dat (i) de kennisname- en aanvaarding-sclausule in het Frans was opgesteld; (ii) de klant de mogelijkheid werd geboden Franstalige algemene voorwaarden te bekomen; en (iii) de klant in het verleden reeds aankopen bij de betreffende onderneming had verricht³⁸.

47. Aanvaard wordt dat algemene voorwaarden die zijn opgesteld in een taal die de tegenpartij niet machtig is, toch van toepassing kunnen zijn indien deze door de tegenpartij uitdrukkelijk werden aanvaard (bv. door de ondertekening ervan)³⁹.

48. De rechtsleer en rechtspraak zijn echter minder eenduidig omtrent de vraag of algemene voorwaarden die in een voor de wederpartij niet gekende taal zijn opgesteld, waartegen evenwel niet werd geprotesteerd, als (stilzwijgend) aanvaard kunnen worden beschouwd. Ook hier speelt de beoordelingsvrijheid van de rechter en zullen de omstandigheden van iedere contractuele relatie *in concreto* dienen te worden onderzocht. Indien partijen een contract in een bepaalde taal afsluiten en de algemene voorwaarden in een andere taal worden weergegeven (die de tegenpartij niet kent), wordt doorgaans aangenomen dat deze algemene voorwaarden niet als (stilzwijgend) aanvaard kunnen worden beschouwd⁴⁰. Indien men als onderneming actief is in een internationale context, dient men in ieder geval de nodige aandacht te schenken aan de taal van de algemene voorwaarden.

B2C

Taal van de algemene voorwaarden

Ten aanzien van consumenten dienen garantiebewijzen (en gebruiksaanwijzingen) te worden opgesteld in een voor de gemiddelde consument begrijpelijke taal, gelet op het taalgebied waar de goederen of diensten aan de consument worden aangeboden (art. 10 WMPC). In de mate dat dergelijke garantiebewijzen of gebruiksaanwijzingen in algemene voorwaarden zouden zijn opgenomen, gelden deze taalvereisten tevens met betrekking tot de algemene voorwaarden.

³⁶ Gent 26 mei 2010, TGR-TWVR 2011, afl. 2, 92.

³⁷ Gent 9 april 2008, RAGB 2008, afl. 15, 959.

³⁸ Gent 4 april 2007, NJW 2008, nr. 177, 174-176.

³⁹ Kh. Antwerpen 1 december 2009, RAGB 2010, afl. 10, 656; E. DIRIX en L. BALLON, *De factuur*, Gent, Story-Scientia, 1993, 133.

⁴⁰ G. BALLON en I. SAMOY, *De factuur en aanverwante documenten*, Brugge, Vanden Broele, 2008, 80.

In consumentenzaken is het daarom aangewezen om algemene voorwaarden in het Nederlands op te stellen voor gebruik in Vlaanderen, in het Frans voor gebruik in Wallonië en in het Nederlands en het Frans voor gebruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

(ii) *Formulering*

49. Ondernemingen dienen ervoor te zorgen dat de bedingen in algemene voorwaarden zo duidelijk mogelijk worden geformuleerd.

50. Uit de praktijk blijkt dat bedingen vaak opzettelijk vaag en dubbelzinnig worden geformuleerd met het oog op een zo ruim mogelijke toepassing ervan. Volgens bepaalde rechtspraak worden onduidelijke en onbegrijpelijke bedingen geacht geen deel uit te maken van de contractuele relatie en zijn zij niet afdwingbaar⁴¹.

51. Ingeval van twijfel omtrent de betekenis van een beding, wordt het beding uitgelegd ten voordele van hem die zich heeft verbonden (art. 1162 BW)⁴². In koop-verkoopovereenkomsten worden onduidelijke of dubbelzinnige bepalingen uitgelegd ten voordele van de koper (art. 1602 BW).

Het belang van een heldere redactie en het nut van interpretatieclausules

Duidelijke bewoordingen waarover geen twijfel bestaat dienen echter niet te worden geïnterpreteerd⁴³. Wanneer een bepaalde clause in algemene voorwaarden echter dubbelzinnig is geformuleerd en vatbaar is voor uiteenlopende interpretaties, dan gelden in principe de suppletieve interpretatieregels vervat in de artikelen 1156 tot en met 1164 BW.

De basisregel vervat in artikel 1156 BW bepaalt dat de rechter steeds de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen moet trachten te achterhalen, veeleer dan zich aan de letterlijke zin van de woorden te houden. Hierbij kan de rechter zich niet alleen beroepen op de gebruikte bewoordingen, maar ook op de wijze waarop de partijen uitvoering aan de overeenkomst hebben gegeven⁴⁴. Wanneer een beding voor tweeërlei zin vatbaar is, moet men het veeleer opvatten in de zin waarin het enig gevolg kan hebben, dan in die waarin het geen gevolg kan teweegbrengen (art. 1157 BW). Bewoordingen die voor tweeërlei zin vatbaar zijn, moeten worden opgevat in de zin die met de inhoud van het contract het best overeenstemt (art. 1158 BW).

⁴¹ Kh. Ieper 20 februari 2007, *TBH* 2007, 883; Vred. Marche-en-Famenne 6 maart 2001, *JLMB* 2001, 1183.

⁴² Cass. 22 februari 2002, www.cass.be.

⁴³ Cass. 22 december 1966, *Arr.Cass.* 1976, 520 en *Pas.* 1967, I, 522.

⁴⁴ Brussel 13 april 1989, *JT* 1990, 327.